

Дисципліна з підготовки доктора філософії:

ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ ВК4.27

Спеціальність	«Медицина»
Освітньо-наукова програма	222 «Медицина», 2020
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Навчальний рік	2024-2025
Статус дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
Мова викладання	українська, англійська
Загальне навантаження	6 кредитів ЄКТС
Курс / семестр	II та III курс / 3, 4, 5, 6 семестр
Укладач (і)	д.мед.н., проф. Палій І.Г., к.мед.н., доц. Мелашенко С.Г., к.мед.н., доц. Чернова І.В., intmed@vnmuedu.ua
Викладач (і), гостьові лектори	д.мед.н., проф. Палій І.Г., д.мед.н., доц. Заїка С.В., доц. Мелашенко С.Г.
Місце проведення, контакти	Кафедра внутрішньої та сімейної медицини Адреса: 21050, м.Вінниця, вул. Магістратська, 44 intmed@vnmuedu.ua

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

АНОТАЦІЯ

Аспіранту для вивчення винесені питання диференційної діагностики та найновітніші наукові дані щодо здійснення спеціалізованої допомоги та невідкладної допомоги при гастроентерологічних захворюваннях.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Метою викладання навчальної дисципліни «Гастроентерологія» є поглиблення теоретичної та практичної підготовки практикуючих інтерністів з хвороб органів травлення, набуття ними професійних практичних навичок для самостійної лікарської діяльності в закладах вторинної та третинної допомоги; формування навичок викладання на додипломному етапі навчання фахівців у ВНЗ з діагностики та лікування гастроентерологічних захворювань, що в сукупності готує основу майбутньої професійної діяльності у якості викладача ВНЗ, науковця-дослідника у сфері клінічної медицини. Сукупність знань та навичок здобутих аспірантом має бути достатньою для виконання оригінального наукового дослідження, отримання нових фактів та їх впровадження у практичну медицину та інші сфери життя.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Гастроентерологія» є формування системи знань, професійних умінь, педагогічної майстерності, дослідницько-інноваційної діяльності та практичних навичок під час ведення хворих з патологією органів травлення.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

- ПРН1 Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівню, самореалізації.
- ПРН2 Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій.
- ПРН3 Виявляти не вирішені проблеми у предметній області, формулювати питання та визначати шляхи їх рішення.
- ПРН4 Формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження.
- ПРН5 Розробляти дизайн та план наукового дослідження.
- ПРН6 Виконувати оригінальне наукове дослідження.
- ПРН7 Пояснювати принципи, специфічність та чутливість методів дослідження, інформативність обраних показників.
- ПРН8 Володіти, вдосконалювати та впроваджувати нові методи дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності.
- ПРН9 Аналізувати результати наукових досліджень, використовувати методи статистичного дослідження.
- ПРН10 Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільство.
- ПРН11 Презентувати результати наукових досліджень у формі презентації, постерних доповідей, публікацій.
- ПРН12 Розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері.
- ПРН13 Організувати освітній процес.
- ПРН14 Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення.
- ПРН15 Оволодіння професійними навичками в межах компетенції лікаря (завідувача підрозділом).
- ПРН16 Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами.
- ПРН17 Дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

3. РОЗПОДІЛ ЗА ВИДАМИ ЗАНЯТЬ ТА ГОДИНАМИ НАВЧАННЯ

Вид занять	Години
Практичні заняття	90
Самостійна роботи	90
Всього	180

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

4.1. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назви змістових модулів і тем
Модуль 1.	
1.	Організація роботи лікаря-гастроентеролога. Система підготовки та безперервного навчання фахівців в сучасних умовах.
2.	Доказова медицина. Протоколи та клінічні настанови в практичній роботі.
3.	Методи статистичної обробки результатів медико-біологічних досліджень. Робота з наукометричними базами.
4.	Основи здорового харчування та боротьба з ожирінням. Оцінка стану здоров'я індивідуума.
5.	Методи обстеження хворих з патологією органів травлення.
6.	Функціональні хвороби стравоходу та первинні езофагеальні дискінезії. Еозинофільний стравохід.
7.	Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба.
8.	Інгібітори протонної помпи та їх місце в лікуванні кислотозалежних та

	кислотонезалежних захворювань травного тракту.
9.	Функціональні розлади рухової і секреторної функції шлунка.
10.	Особливості роботи при веденні хворих із соматоформними вегетативними дисфункціями.
11.	Хронічні гастрити.
12.	Глобальна проблема гелікобактерної інфекції.
13.	Пептичні виразки шлунка та дванадцятипалої кишки.
14.	Кровотечі з травного тракту.
15.	Хвороби оперованого шлунка
Модуль 2.	
16.	Особливості ведення хворих з патологією шлунка у осіб старших вікових груп, вагітних.
17.	Органічні та функціональні розлади біліарного тракту.
18.	Дифузні ураження печінки внаслідок різних етіологічних факторів.
19.	Клініко-лабораторні прояви синдромів холестазу, цитолізу, печінково-клітинної недостатності, імунного запалення.
20.	Сполучення захворювань органів травлення з патологією серцевосудинної, дихальної, сечовидільної систем.
21.	Цирози печінки та синдром печінкової енцефалопатії.
22.	Портальна гіпертензія.
23.	Хронічні панкреатити та інші захворювання підшлункової залози.
24.	Синдром подразненої кишки та інші функціональні розлади кишечника.
25.	Синдроми гострої та хронічної діареї.
26.	Глютенова ентеропатія.
27.	Запальні захворювання товстої та тонкої кишки.
28.	Судинні та інші ураження кишечника.
29.	Гастроентерологічна патологія та проблеми ротової порожнини, ЛОР-органів.
30.	Іспит з комп'ютерним тестуванням.

4.2. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Теми
Модуль 1.	
1.	Вплив сучасних інформаційних технологій на самоосвіту пацієнтів та взаємовідносини з постачальниками медичних послуг.
2.	Міжнародна практика створення клінічних настанов на засадах доказової медицини.
3.	Канцер-реєстр України: його наповнення та показники.
4.	Розрахунок потреби організму в енергії та поживних речовинах. Вплив мікронутрієнтів на стан здоров'я.
5.	Діагностичне значення фізикальних, загальноклінічних лабораторних, біохімічних методів дослідження в діагностиці хвороб системи травлення.
6.	Манометрія високої роздільної здатності та мультиканальний імпеданс-рН-моніторинг в діагностиці хвороб стравоходу.
7.	Методи хірургічного лікування ГЕРХ, стравоходу Барретта та їх ефективність.
8.	Фармакокінетика, фармакодинаміка, міжлікарські взаємодії різних молекул ІПП
9.	Місце нетрадиційних методів лікування в терапії диспепсій.
10.	Класифікація функціональних захворювань органів травлення, сечовидільної, дихальної та серцево-судинної систем. Відмінність психосоматичних розладів від соматоформних вегетативних дисфункцій.
11.	Сучасна ендоскопічна діагностика уражень шлунка.
12.	Первинна профілактика гелікобактерної інфекції.

13.	Синдром Золлінгера-Еллісона.
14.	Різновиди ендоскопічних втручань при виразкових кровотечах.
15.	Медична і трудова експертиза після резекції шлунка.
Модуль 2.	
16.	Амбулаторна допомога при блюванні та нудоті вагітних.
17.	Літолітична терапія препаратами урсодезоксихолевої кислоти та хірургічне лікування ЖКХ.
18.	Аутоімунний гепатит.
19.	Ураження печінки при вагітності.
20.	Ятрогенії з ураженням органів травлення при призначенні препаратів для лікування іншої патології. Медикаментозні ураження печінки.
21.	Фармакотерапія печінкової енцефалопатії.
22.	Методи оцінки портальної гіпертензії.
23.	Оцінка і корекція зовнішньосекреторної недостатності підшлункової залози.
24.	Превентивні заходи щодо колоректального раку.
25.	Жіардіаз - клініка, діагностика, лікування та профілактика.
26.	Позакишкові прояви целиакії.
27.	Мікроскопічний коліт - клініка, діагностика, лікування та профілактика.
28.	Дивертикульоз кишечника.
29.	Галітоз - причини, діагностичний пошук та лікування.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання: вербальні (пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж, консультація); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (проведення експерименту, виконання графічних робіт, робота в клініці, проведення та практичних занять); пояснювально-ілюстративні або інформаційно-рецептивні (надання готової інформації науковим керівником та її засвоєння аспірантами); метод проблемного викладу (навчання аспірантів на проблемних ситуаціях з метою підготовки до роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів); частково-пошуковий або евристичний (оволодіння окремими елементами пошукової діяльності: науковий керівник формулює проблему, аспіранти – гіпотезу); дослідницько-інноваційний (організація науковим керівником пошукової творчої діяльності аспірантів шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань).

6. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ДИСЦИПЛІНИ – іспит.

ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Усний контроль: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване; письмовий контроль; програмований контроль з використанням тестів - контроль за допомогою комп'ютерних систем у тому числі з підтримкою мультимедійних файлів (комп'ютерного тестування на програмі МОЗ України ELEX за фахом «Гастроентерологія»); письмовий – звіт перед відділом аспірантури під час атестації, анований звіт на планування роботи.

7. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна «ЗПСМ» вивчається протягом 2 років і є двомодульною.

Форма проміжного підсумкового контролю успішності навчання: по завершенні 1-го модуля (2 рік навчання) підраховується середнє арифметичне за поточну успішність та конвертується у рейтингові бали (200) згідно шкали перерахунку, прийнятої Вченою Радою ВНМУ (протокол №2 від 28.09.10).

Форма підсумкового контролю успішності навчання (для іспиту): підсумковий контроль 1-го та 2-го модулю на 3-му році навчання є іспитом, що проводиться на останньому занятті за розкладом. Здобувач вважається допущеним до підсумкового

контролю, якщо він виконав всі види робіт, передбачені навчальним планом (відвідав та засвоїв теми всіх практичних занять, оволодів практичними навичками з дисципліни).

Іспит передбачає усну відповідь на білет з двома питаннями та складання комп'ютерного тесту ELEX за фахом «Гастроентерологія» 1 категорія. Максимальна кількість балів, яку може отримати аспірант під час модульного контролю, складає 80, при цьому максимальна оцінка за відповіді – 40 балів (50%), за комп'ютерний тест – 40 балів (50%). Іспит вважається зарахованим, якщо аспірант набрав не менше 50 балів.

Оцінка за іспит відповідає шкалі: оцінка «5» - 80-71 бал, оцінка «4» - 70-61 бал, оцінка «3» - 60-50 балів.

Форма поточного контролю успішності навчання (для іспиту): поточна успішність вираховується за весь курс вивчення дисципліни – підраховується середнє арифметичне всіх оцінок за поточну успішність та конвертується у рейтингові бали (120) згідно шкали перерахунку, прийнятої Вченою Радою ВНМУ (протокол №2 від 28.09.10).

Оцінка з дисципліни складається з суми балів поточного контролю та балів, отриманих за іспит в кінці 3-го року навчання. Отримані бали відповідають фіксованій шкалі оцінок: оцінка «5» - 200-180 бал, оцінка «4» - 179-160 балів, оцінка «3» - 159-122 бали.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОЖНОЇ ТЕМИ

Оцінка «відмінно» виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка «добре» виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка «задовільно» ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам «задовільної» оцінки.

ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ (для заліку після 2-го року навчання (модуль 1))

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		Для заліку
180-200	A	Зараховано
170-179,9	B	
160-169,9	C	
141-159,9	D	
120-140,99	E	
	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
	F	Не зараховано з обов'язковим повторним

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ІСПИТУ

Оцінка «відмінно» (80-71) виставляється у випадку, коли здобувач під час співбесіди та виконання отриманого завдання відповів на всі поставлені (екзаменаторами в разі іспиту) запитання з дисципліни у повному обсязі, може проілюструвати відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням окремих несуттєвих неточностей. Водночас комп'ютерне тестування програмою ELEX для 1 категорії спеціальності «Гастроентерологія» мало результатом >90% правильних відповідей.

Оцінка «добре» (70-61) виставляється за умови, коли здобувач під час співбесіди та виконання отриманого завдання добре відповідає і добре розуміє всі поставлені (екзаменаторами) запитання з дисципліни, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням окремих допущених помилок. Комп'ютерне тестування програмою ELEX - >85% правильних відповідей.

Оцінка «задовільно» (60-50) ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту поставлених (екзаменаторами) під час співбесіди запитань, виконав отримане завдання і продемонстрував задовільний рівень розуміння та вмінь. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням кількості допущених помилок. Комп'ютерне тестування програмою ELEX - >75% правильних відповідей.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам «задовільної» оцінки.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ДИСЦИПЛІНИ (після 3-го року навчання)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (для екзамену/ диференційованого заліку)
180-200	A	відмінно
170-179,9	B	добре
160-169,9	C	
141-159,9	D	
122-140,99	E	задовільно
	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи, питання, методичні вказівки, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів.

10. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики ВНМУ ім. М.І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/kodex_akad_dobro.PDF).

Відпрацювання пропущених аудиторних занять, повторне проходження контрольних заходів, а також процедури оскарження результатів проведення контрольних заходів здійснюються згідно «Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/pologPhD_org.pdf)

11. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра> внутрішньої та сімейної медицини/аспіранту ().

ЛІТЕРАТУРА

1. Black J, Paine PA, Agrawal A, et al. British Society of Gastroenterology guidelines on the management of functional dyspepsia *Gut* 2022;71:1697-1723. doi: [10.1136/gutjnl-2022-327737](https://doi.org/10.1136/gutjnl-2022-327737)
2. *Clinical gastroenterology, 4th Edition* / R. Mehta. - Jain, 2019. - 452 p.
3. *Dyspepsia - pregnancy-associated: NICE-CKS Guidelines 2017* - Режим доступу: <https://cks.nice.org.uk/dyspepsia-pregnancy-associated>
4. *Evidence-based gastroenterology and hepatology, 4th edition* / J.W.D. McDonald, B.G. Feagan, R. Jalan, P.J. Kahrilas. - Wiley-Blackwell, 2019. - 816 p.
5. *Functional gastroenterology: assessing and addressing the causes of functional gastrointestinal disorders, 2nd edition* / S. Sandberg-Lewis. - Steven Sandberg-Lewis, 2017. - 320 p.
6. *Gastroenterology clinical focus: high yield GI and hepatology review- for boards and practice, 2nd edition* / E.S.Qayed. - Independently Published, 2019. - 332 p.
7. *Gastroenterology. Subspecialty consult, 4th edition* / C. Gyawali. - Wolters Kluwer Health, 2020. - 368 p.
8. Gyawali CP, Yadlapati R, Fass R, Katzka D, Pandolfino J, Savarino E, Sifrim D, Spechler S, Zerbib F, Fox MR, Bhatia S, de Bortoli N, Cho YK, Cisternas D, Chen CL, Cock C, Hani A, Remes Troche JM, Xiao Y, Vaezi MF, Roman S. Updates to the modern diagnosis of GERD: Lyon consensus 2.0. *Gut*. 2024 Jan 5;73(2):361-371. doi: [10.1136/gutjnl-2023-330616](https://doi.org/10.1136/gutjnl-2023-330616)
9. *Harrison's principles of internal medicine (Vol.1 & Vol.2), 20th edition* / J. Larry Jameson, A.Fauci, D.Kasper, S.Hauser, D.Longo, J.Loscalzo. - OH, United States: McGraw-Hill Education, 2018. - 4048 p.
10. Malfertheiner P, Megraud F, Rokkas T, Gisbert JP, Liou JM, Schulz C, Gasbarrini A, Hunt RH, Leja M, O'Morain C, Rugge M, Suerbaum S, Tilg H, Sugano K, El-Omar EM; European Helicobacter and Microbiota Study group. Management of Helicobacter pylori infection: the Maastricht VI/Florence consensus report. *Gut*. 2022 Aug 8;gutjnl-2022-327745. doi: [10.1136/gutjnl-2022-327745](https://doi.org/10.1136/gutjnl-2022-327745). Epub ahead of print. PMID: 35944925.
11. *Oxford handbook of gastroenterology&hepatology, 3rd edition* / S. Bloom, G. Webster, D. Marks. - Oxford, United Kingdom: Oxford University Press, 2021. - 800 p.
12. *Diagnosis and Management of Barrett's Esophagus: An Updated ACG Guideline* / Shaheen N.J., Falk G.W. et al. // *Am. J. Gastroenterol.* - 2022 - V.117(4):559-587; - https://journals.lww.com/ajg/Fulltext/2022/04000/Diagnosis_and_Management_of_Barrett_s_Esophagus_.17.aspx?context=FeaturedArticles&collectionId=2
13. *Acute-on-Chronic Liver Failure Clinical Guidelines*/ Bajaj J.S., O'Leary J.G. et al. // *Am. J.*

- Gastroenterol.*- 2022 - V.117(2):225-252;
https://journals.lww.com/ajg/Fulltext/2022/02000/Acute_on_Chronic_Liver_Failure_Clinical_Guidelines.15.aspx?context=FeaturedArticles&collectionId=2>
14. ACG Clinical Guideline for the Diagnosis and Management of Gastroesophageal Reflux Disease / Katz P.O., Dunbar K.B. et al. // *Am. J. Gastroenterol.*- 2022 - V.117(1):27-56; -
https://journals.lww.com/ajg/Fulltext/2022/01000/ACG_Clinical_Guideline_for_the_Diagnosis_and.14.aspx?context=FeaturedArticles&collectionId=2>
  15. Updates on Age to Start and Stop Colorectal Cancer Screening: Recommendations From the U.S. Multi-Society Task Force on Colorectal Cancer / Patel S.G., May F.P. et al. // *Am. J. Gastroenterol.*- 2022 - V.117(1):57-69; -
https://journals.lww.com/ajg/Fulltext/2022/01000/Updates_on_Age_to_Start_and_Stop_Colorectal_Cancer.15.aspx?context=FeaturedArticles&collectionId=2>
  16. ACG Clinical Guidelines: Prevention, Diagnosis, and Treatment of *Clostridioides difficile* Infections / Kelly C.R., Fischer M. et al. // *Am. J. Gastroenterol.*- 2021 - 116(6):1124-1147;
https://journals.lww.com/ajg/Fulltext/2021/06000/ACG_Clinical_Guidelines__Prevention,_Diagnosis,.12.aspx?context=FeaturedArticles&collectionId=2>
  17. ACG Clinical Guideline: Diagnosis and Management of Idiosyncratic Drug-Induced Liver Injury/ Chalasani N.P., Maddur H. et al. // *Am. J. Gastroenterol.*- 2021 - 116(5):878-898; -
https://journals.lww.com/ajg/Fulltext/2021/05000/ACG_Clinical_Guideline__Diagnosis_and_Management.13.aspx?context=FeaturedArticles&collectionId=2>
  18. ACG Clinical Guideline: Upper Gastrointestinal and Ulcer Bleeding / Laine L., Barkun A.N. et al.//*Am. J. Gastroenterol.*- 2021 - 116(5):899-917 - -
https://journals.lww.com/ajg/Fulltext/2021/05000/ACG_Clinical_Guideline__Upper_Gastrointestinal_and.14.aspx?context=FeaturedArticles&collectionId=2>
  19. ACG Clinical Guidelines: Colorectal Cancer Screening 2021/ Shaukat A., Kahi C.J.// *Am. J. Gastroenterol.*- 2021 - 116(3):458-479 - -
https://journals.lww.com/ajg/Fulltext/2021/03000/ACG_Clinical_Guidelines__Colorectal_Cancer.14.aspx?context=FeaturedArticles&collectionId=2>
  20. ACG Clinical Guideline: Chronic Pancreatitis / Gardner T.B., Adler D.G. et al. // *Am. J. Gastroenterol.*- 2021 - 115(3):322-339 - -
https://journals.lww.com/ajg/Fulltext/2020/03000/ACG_Clinical_Guideline__Chronic_Pancreatitis.9.aspx?context=FeaturedArticles&collectionId=2>
  21. Внутрішні хвороби. Підручник, заснований на принципах доказової медицини 2018/19 / А.С. Свінцицький, П. Гаєвські - Польща, Краків, Практична Медицина, 2018. - 1632 с.
  22. Внутрішні хвороби: у 2 частинах, за редакцією Л.В. Глушка. - К. ВСВ «Медицина», 2019. - 680 с.
  23. Гастроентерологія. Підручник: У 2 Т. - Т.2 / за ред. проф Н.В. Харченко, О.Я. Бабака. - Кіровоград: Поліум, 2017. - 432 с.
  24. Гикавка КН 2016-565 13.06.2016 - Режим доступу: <https://www.dec.gov.ua/mtd/gykavka/>
  25. Діагностика та лікування неварикозних кровотеч з верхніх відділів ШКТ: клінічні настанови ESGE, 2015 - Режим доступу: <http://endoscopy.com.ua/assets/files/1ESGE.pdf>
  26. Клінічне тлумачення й діагностичне значення лабораторних показників у загальнолікарській практиці: навчальний посібник. 2-е вид. / І.П. Катеринчук. - К: Медкнига; 2018. - 228 с.
  27. Клінічні настанови з ендоскопічного ведення неварикозних кровотеч з верхніх відділів ШКТ (JGES), 2016 - Режим доступу: <http://endoscopy.com.ua/assets/files/3JGES.pdf>
  28. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини / А. Свінцицький. - К.: ВСВ «Медицина», 2019. - 312 с.
  29. Мінімальна Стандартна Термінологія (ESGE) - Режим доступу: <http://endoscopy.com.ua/assets/files/MstUkr.pdf>
  30. Наказ МОЗ України від 25.10.2023 №1514 «Про затвердження УКП первинної та спеціалізованої допомоги при «Пептичній виразці шлунка та ДПК у дорослих та

- дітей». Available from - <https://www.dec.gov.ua/?ZG93bmxvYWQ=d3AtY29udGVudC91cGxvYWRzLzIwMjMvMDgvdWtwbWRfMTUxNF8yNTA4MjAyMy5wZGY=>
31. Наказ МОЗ України від 25.10.2023 №1514 «Про затвердження УКП первинної та спеціалізованої допомоги при «Пептичній виразці шлунка та ДПК у дорослих та дітей». Available from - https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/08/2023_kn-peptychna_vyrazka_.pdf
  32. Наказ МОЗ України від 06.11.2014 № 826 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічних неінфекційних гепатитах" : Адапована клінічна настанова, заснована на доказах та Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги <https://ukrgastro.com.ua/illnesses/>
  33. Наказ МОЗ України від 06.11.2014 № 826 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічних неінфекційних гепатитах" : Адаповані клінічні настанови, засновані на доказах та Уніфіковані клінічні протоколи первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Аутоімунний гепатит», «Алкогольний гепатит», «Неалкогольний стеатогепатит», <https://ukrgastro.com.ua/illnesses/>
  34. Наказ МОЗ України 1204 від 04.07.2023 -клінічна настанова, заснована на доказах. Хронічний панкреатит. 2023 - https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/07/2023_kn_hronichnyj-pankreatyt.pdf
  35. Наказ МОЗ України від 16.10.2023 № 1742 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при запальних захворюваннях кишечника" : Адапована клінічна настанова, заснована на доказах та Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/10/ukrmd_1742_06102023.pdf
  36. Наказ МОЗ України від 31.10.2013 № 943 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гастроєзофагеальній рефлюксії хвороби" : Адапована клінічна настанова, заснована на доказах та Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги <https://ukrgastro.com.ua/illnesses/>
  37. Національний інститут здоров'я і клінічної досконалості. Гостри кровотечі з верхніх відділів ШКТ у пацієнтів віком старше 16 років. Клінічні настанови (NICE), 2016. - Режим доступу: <http://endoscopy.com.ua/assets/files/2NICE.pdf>
  38. Національний канцер-реєстр України - Режим доступу: <http://unci.org.ua/spetsialistam/nacionalnij-kancer-reyestr/>
  39. Основи внутрішньої медицини / В.Г. Передерій, С.М. Ткач - К., 2018. Т3. «Диф. діагноз в клініці внутрішніх хвороб. Невідкладні стани....»- 1006 с.
  40. Звіт про медичну позицію ААГ щодо ведення стравоходу Барретта - Режим доступу: <http://endoscopy.com.ua/>
  41. Паризький симпозиум з циліндричної метаплазії в стравоході та стравохідно-шлунковому з'єднанні, 2004 - Режим доступу: <http://endoscopy.com.ua/>
  42. Празька класифікація метаплазії в стравоході (2004) - Режим доступу: <http://endoscopy.com.ua/>
  43. Пропедевтика внутрішньої медицини / М.С. Расін (за ред.). - 2019. - 208 с.
  44. Сімейна медицина: у 3 книгах за ред. О.М. Гиріної, Л.М. Пасієшвілі / К., Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2017. - 680 с.
  45. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи: нормативні показники, трактування змін: довідник-посібник, 26-е вид., змінене / за ред. Ю.М. Мостового. - К.: Центр ДЗК, 2019. - 791 с.
  46. Ткач С.М., Дорофєєв А.Е., Скрипник І.М., Харченко Н.В. ін. // Клінічні рекомендації Української гастроентерологічної асоціації із ведення пацієнтів з диспепсією // Здоров'я України, тематичний номер «Гастроентерологія, гепатологія,

колопроктологія» № 1 (55), 2020 С.32-34 - https://health-ua.com/multimedia/userfiles/files/2020/Gastro_1_2020/Gastro_1_2020_str_32_34.pdf

47. Цироз печінки та його ускладнення КН 2017-103 вересень, 2017 - Режим доступу: <https://ukrgastro.com.ua/>

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. <https://www.dec.gov.ua/> - Державний експертний центр МОЗ України
2. <https://guidelines.moz.gov.ua/> - Duodecim Medical Publications для ЗПСМ України
3. <https://academy.nszu.gov.ua/mod/page/view.php?id=1649> – академія НСЗУ
4. <https://empendium.com/ua/>
5. <https://www.nice.org.uk/>
6. <https://www.sign.ac.uk/>
7. www.meduniver.com
8. <http://www.innerbody.com/>
9. www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed
10. <http://endoscopy.com.ua/>
11. <https://ukrgastro.com.ua/>
12. <https://journals.lww.com/ajg/Pages/ACG-Clinical-Guidelines.aspx>

Силабус з дисципліни «Гастроентерологія» обговорено та затверджено на засіданні кафедри внутрішньої та сімейної медицини (протокол № 3, від «29» вересня 2024 року

Завідувач кафедри

(Ірина ПАЛІЙ)

(підпис)

Відповідальний за курс

(Сергій МЕЛАЩЕНКО)

(підпис)